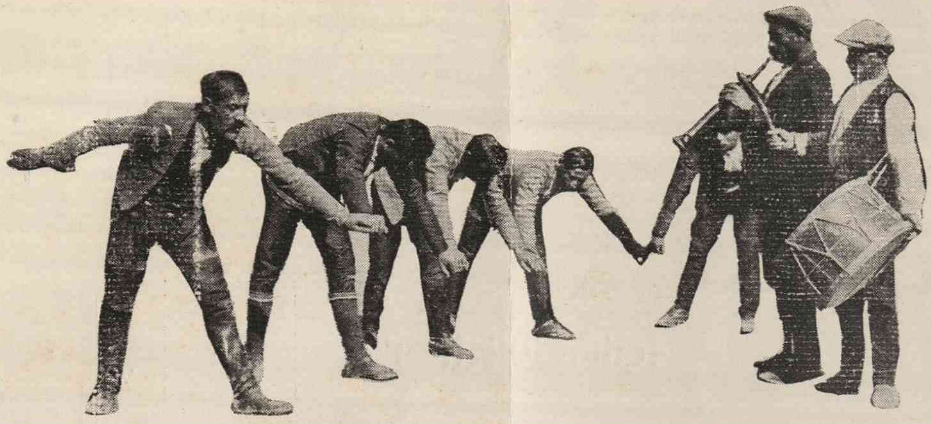
4 EYLÛL

İçindekiler

Sivas 10 Kuruş Sayı : 24 - 40

28 — Şubat — 1941

Sivas Folkloru Çıktı

Aylardanberi basılmakta bnlunan (Sivas Folkloru) çıkmıştır. Çok az basılan bu kıymetli eserden ancak (100) tane satıla bilecektir. Hemen her münevveri ilgilendiren bu örnek kitaptan almak istiyenler derhal (Kâmil matbaasına) müracaat etmelidirler. Fiatı « 150 » kuruştur. çok pahalıya mal olan bu kitapta para kazanmak isteği katiyen nazarı itibara alınmamıştır. Maksat halk bilgisine ilgi gösterenlerin istifadesidir. Çünki Halkevi yalnız halkevlerine göndereceği kadar bastırmıştır.

NOT :

Kitabın kâğıt masrafı fazla tuttuğundan maalesef dostlarıma kitap hediye edemiyeceğim. Onun için eserden edinmek istiyenlerin matbaadan temin etmelerini ve halı hazır durumumu göz önünde bulundurarak beni bu hareketimden dolayı da mazur görmelerini rica ederim.

V. C. Aşkun

İTİZAR

Kıymetli Doktorlarımızdan Operatör Sırrı Alıçlı'nın evimizde verdikleri konferansın özünü yazılarımızın çokluğundan bu sayımıza koyamadık. Özür diler, gelecek sayımızda bu mühim konferansı okurlarımıza sunacağımızı bildiririz.

Mesul ve yayın direktörü : Avukat A. Göze — Tertibeden : V. C. Aşkun, F. K. Kalkancı
Abone yıllığı : 100 Kuruş, Kâmil Matbaası — Sıvas

4 EYLÛL

SAYI : 24 — 40 28 - Şubat 1941 YIL : 7

SIVAS HALKEVİNİN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİDİR

Halkevlerimiz

[Halkevleri vatandaşların külfetsiz toplanacakları yer olduğu gibi, vatandaşların memleket ve millet işlerini ve bilhassa milletin yüksek kültür işlerini, düşündükleri gibi, zahmetsizce konuşabilecekleri bir yerdir.]

İsmet İnönü

Yazan : Behram Altay

Yıl 1932. Devrimin beşiğindeyiz.. Yokluktan varlık çıkarıyoruz. Şuur, idrak bir hamlede dimağlarımızı sarmış, koşuyoruz; nura hayata koşuyoruz...

Varlığımız bir alev halinde sinirlerimizi çerçiveliyor; bir tek ışık etrafında dönüyoruz.. Bütün gözler kurtarıcıya ve kurucuya müteveccih.. Medeniyete, kültüre sarılıyoruz.

Eğemenliğin meşalesi altında yeni bir vatan kuruyoruz, ilimle, fenle mücehhez bir vatan.. İnsanlığın şiariyle yuğrulmuş bir vatan.. Bu hamlelerimizin hızından ve inanışından kültür birliği doğuyor; evlerimizin içine toplanıyoruz. Yıl 1932.

Halkevlerimiz kuruş ve kuruluş yılının veriminden doğdu. 1941 yılı içinde bulunuyoruz! Hükmümüz sarih ve doğru.

« İdeal » bu evlerden doğdu, hayat bu evlerden fışkırdı. Eğemenliğin hakiyki ve öz manasını bu evlerden öğrendik. Bugün varlıgıyle öğündüğümüz gençliği bu evler yarattı. Halkı bizim içimize, bizi halkın içine atan, kaynaştıran bu evlerdir. Evler bize iman verdi, inan verdi. Benliğimizi varlığımızı evlerin sakfı altında bulduk. Bugün dipdiri, imanlı bir milletiz.. Bu imanlı milletin kan damarı şüphesizki evlerimizdir. (Devamı 9 inci sayfada)

Başvekilimizin
NUTUKLARI

Sayın yurttaşlarım,

Bugün, ilk 14 Halkevi'ni kurduğumuz günün dokuzuncu yıldönümüdür. Şimdiye kadar. 379 Halkevi 141 Halkodası açmış idik. Bügün yeniden 4 Halkevi ve 57 Halkodası açıyorum. Bu suretle 383 Halkevi ve 198 Halkodası kültür ve sosyal çalışmalarında türk vatandaşlarına kılavuzluk edecektir. Aynı zamanda

Sayın Başvekilimiz Dr. Refik Saydam

Ankara Halkevi salonunda, Halkevlerimiz üyelerinin istidatlarına ve hamlelerine hız veren eserlerinden mürekkep (Halkevleri amatör resim ve fotoğraf-sergisi) ni de açıyorum. Birincisini geçen sene açtığımız bu sergi, Güzel sanatları çalışmalarının başında tutan Halkevlerinin resim ve fotoğraf sahasındaki başarılarını gösteren, aynı zamanda genç ve kabiliyetli Halkevliler için maddî manevî teşviki de ihtiva eden, toplu ve kıymetli bir eserdir.

Aziz arkadaşlarım,

Yıldönümünü kutlulamakta olduğumuz bugün, yalnız Halvelerinin ve odalarının değil, bütün Türk camiasını bağrında toplıyan Cümhuriyet Halk Partisinin de kültür ve devrim bayramıdır.

Bu kutlu dakikada, yalnız Halkevlerimizde ve odalarımızda toplanmış olan yurttaşların değil, bütün türk milletinın aziz Millî Şefimiz etrafında şuur ve iymanla birleşmiş olmasının göğüs kabartan manzarasına dikkat göziyle bakmanızı rica ederim.

Bu birliği yaratan âmiller arasında Halkevlerinin ve odalarının da bulunduğunu söylemekle, bir hakikat ifade ettiğime kani bulunuyorum.

Sekiz yıllık tecrübelere dayanarak ve beliren yeni yeni ihtiyaçlar göz önüne alınarak hazırlamış ve

geçen yıl Genel Başkanlık Divanınca tasvip edilmiş yeni teşkilât ve çalışma tâlimatnameleri ile bu kurumlar, faaliyetlerini yalnız mahdut bir kalabalık alabilen kapalı yerlerden geniş meydanlara, büyük topluluklara nakledebilmek, yaymak ve derinleştirmek imkânına kavuşturmuşlardır. Nizamlı bir hüriyetin havasında çalışmak imkânını bulan türk milletinin yaşama şevki, bu evlerden ve odalardan taşıp meydanlara, tarlalara, köylere ve sınırlara kadar gidecektir; mahallî ve millî rakıslar ve türküler, yeni ve güzel terennümler ve inşatlarla birleşerek türk başlarını ve gönüllerini ilerlemeğe, kaynaşmağa götürecektir.

Arkadaşlarım,

Bu büyük birlik ve dirlik havası içinde, Partiden istedikleri yardımı görmelerine rağmen sırf bir takımı küçük engeller yüzünden bocalıyan evler ve odalar olduğunu, çalışmazlarsa isimleriyle size haber vereceğimi, geçen sene söylemiştim Memnuniyetle söyliyebilirim ki, otuzdan fazla olan bu ev ve odaların sayısı, üçe kadar inmiştir. Bunların da küçük yerlerde olduğunu bilhassa işaret ederek isimlerini bana bağışlamanızı rica edeceğim. Ümit ederim ki, bu çalışma senesinde onlar da diğer arkadaşlarının hizalarına gelecek ve boş kalan yerlerini alacaklardır.

Sırası gelmişken tekrar işaret etmek isterim ki, Halkevinde veya odasında binadan ve bütçeden evel, asıl faaliyet âmilini, bu vasıta ile halkın yetişmesi dâvasına inanmış ve bunun heyecanını duymuş bir zümrenin işi ele alması teşkil eder. Bu zümre ile, bilhassa idâre âmiri, muallimi, doktoru, mühendisi ve teknisiyeni ile hayatlarını esasen bu millet ve devlet hizmetine vakfetmiş bütün vatandaşlarımızı kastediyorum. Halkevlerimizden bazılarının, bütçe içinde, hâlâ tatmin edici bir intizama kavuşamadıklarını görmekle üzülmekteyim. Halk evine ve Odasına yardım etmenin yukarda saydığım bilgili zümreler için başta gelen vazifelerden biri olduğunu tekrar hatırlatıyorum. Bu münasebetle de Halkevleri ile Odalarına, bütçe işlerinde hühûmet daireleri kadar titiz ve tertipli olmalarını tavsiye ederim.

Aziz arkadaşlarım,

Millî Şef'imizin ve Partimizin gösterdiği yolda, yılmadan ve yorulmadan çalışan, millete ve vatana karşı ifa edilecek borcun, yalnız mutat günlük ve resmî çalışmalarla ödenemiyeceğini fahrî millet hizmetlerine yüksünmeden birkoç saatlar ayırmak lâzımkeldiğini takdir ile bu uğurda bütün kudret ve kabiliyetini sarfeden Halkevlerini huzurunuzda sevgi ve şükran duyğuları ile selâmlamayı vazife bilirim.

HALKEVİMİZİN

BİR YILLIK ÇALIŞMALARI

[Halkevlerimizin « IX » ıncı yıldönümü münasebetiyle yapılan törende, evmizin çalışkan reisi Avukat Ahmet Göze aşağıdaki nutku söylemişler ve evimizin bir yıllık çalışmalarını kısaca anlatmışlardır.]

Sevgili yurttaşlarım,

Tarihin seyrini değiştirecek bir inkilâp yaptık. Kendimize yepyeni bir yol açtık. Bunun adına millî bir muasır medeniyet diyoruz. Her kademe yükseldikçe, her zirveye ulaş-

Halkevi Reisi Avukat Ahmet Göze

tıkça arkada daha yükseği görünen bir dağ silsilesinin ve her perdesi açıldıkça geride daha geniş ufuklar açılan bir ülkü diyarının yolcusuyuz.

Halkevleri bu uzun ve çetin yolculuğun istasyonlarıdır.

Halkevleri, Bu yolculukta kullanılacak çivi, ray, vagon, motör, lokomatifi veren bir imalâthanedir.

İnkilâbın hakiyki müminleri, Türk kültürü ve Türk varlığının sıddık âbitleri, gençlerin, ışıklıların, bu dokuz ocak ve dokuz atelyede yorulmak bilmiyen ve her türlü beşeri hislerden üstün uğraşıp didinmeleri vardır.

İlâhi mümin bütün ömrünce geceli, gündüzlü Cenneti temine uğraşır. Milliyetçi, mütefekkir Türk dilinin 5000 senelik tarihi, duru bir su gibi kalplerimize akıtıp, en geniş ve en karışık bir medeniyetin dili olmak istidadına yürüyen dilimin doğuşunu bekler.

Milliyetçi, ışıklı neslin erkek, kadın vücut sağlığına, çevikliğine, tabiat ölçüsünce güzelleşip, denkleşmesine gözlerini dikmiştir.

Işıklı genç, cemiyetin sarhoş, bulanık, kâra, kumarbaz ve fena itibarlıların içerisine karışıp, kazanıp, üreyip, türeyecek kuvetleri istihsal sahasına ve hayatın temiz ve zevkli sahasına atacak kadar sabırlı mütehammil fedakârlardır.

Işıklı genç,

Türk halkına millî bir duyğu ve özlü bir sevgiyi aşılamak için sahnede her kılığa girebilen feragatkârdır. Dokuz ocakların üstünde yükselen kulubeler iş yıldızlariyle bezendikçe mavi kubbemizin yıldızı sönmiyecektir.

Bizim evmiz bunlardan epeycesine sahip bulunmakla müftehirdir.

Şimdi size kısaca bunlardan bir kısmını arzetmeyi, evimiz hakkında bir fikir vermek için faydalı buluyorum:

Dil, Tarih, Edebiyat komitesi:

1 — Bir yıl içinde muhtelif mevzular üzerinden «34» konferans tertip etmiş: münevver, gayri münevver her sınıf halkın tenvirine çalışmıştır. Bu konferansların bir kısmı

Tahrir heyetimizden
Feyzi Kutlu Kalkancı

Halkevinde; bir kısmı da sinema binasında verilmiştir. Bu mühim faaliyet yeni çalışma programında da yer almaktadır. Konferanslardan yalnız şehir değil, köylerde faydalanmışlardır. Bilhassa hükûmetimizin siyasî durumu ve paraşütcülük hakkında « Kayadibi, Karaçayır » gibi nahiye merkezlerine gidilerek istifadeli konferanslarla köylülerimiz aydınlatılmıştır.

2 — İnkilâp tarihimizin sayılı günlerinde ayrıca konferanslar terbiyle o günlerin parlak bir şekilde anılmasına çok ehemmiyet verilmektedir. Bu maksatla :

A : « İNÖNÜ GÜNÜ » kutlanmış; o gün sinema binasında kurmay başkanı binbaşı Kenan tarafından Birinci ve İkinci İnönü zaferleri anılmış, askerî bakımdan ehemmiyeti tebarüz ettirilmiştir. Bunu müteakip öğretmen Kâzım Akdeniz Bugünün tarihsel değerini vuzuhla anlatmışlardır.

Bu iki konferansdan sonrada öğretmen Vehbi Cem o güne ait bir şiirlerini ve öğretmen Feyzi Kutlu Kalkancı da Ebedî Şefimiz «Atatürk» le, Millî Şefimiz « İnönü » arasında taati edilen tarihî telgrafları okumuşlardır. Bu programın sonucunda askerî kıymeti haiz bir de filim gösrilmiştir.

B : «30» Ağustos ve «4» Eylûl günlerinde halka bu günlerin tarihsel değerleri izah edilmiş; millî gururu heyecana getirecek vatanî şiirler okunmuştur. Bunlar hoparlorlerle şehrin kalabalık yerlerine de verilmek suretile herkesin istifadesine arzedilmiştir.

C : Dil bayramı münasebitiyle öğretmen Vehbi Cem Aşkun tarafından bir konferans verilmiş, bunu gençlerin dilimize ait okudukları şiirler takip etmiştir; Bu konferans ve

şiirler « 4 Eylûl » mecmuamızda neşredilmiştir.

D : Ebedî Şefimiz Atatürk'ün ölümlerinden mütevellit millî matem günümüzde, öğretmen okulu müdürü Şeref Erdoğdu Atamızın hayatlarını ve eşsiz hizmetlerini çok güzel ve heyecanlı bir surette izah etmişler, yine Atamızın ölümü münasebetiyle kaleme aldıkları bir ağıtı Vehbi Cem okuduktan sonra, tarafımdan okunan Millî Şefin beyannamelerile merasime nihayet verilmiştir.

E : Büyük vatan şairi Nâmık Kemal'in doğumlarının yüzüncu yıl dönümü münasebetiyle güzel bir program yapılmış, bu büyük sanatkârın hayatı ve eserleri etraflıca anlatılmıştır. Tarafımdan kısaca bir hitabe ile açılan bu günde : şairin hayatını Vehbi Cem Aşkun, şiirlerine ait düşünceleri Lise edebiyat öğretmeni Bayan Vecihe Kılıçoğlu, tiyalro sahasındaki faaliyetlerini de Litürkçe öğretmeni Aptullah Birkan anlatmışlardır. Bu meyanda muhtelif gençler tarafından şairin eserleri okunmuş, temsil kolumuzda Vatan piyesinden bir parçayı temsil etmişlerdir.

3 — Arkomitemizin konserlerinden evvel her hafta halkımıza gençler tarafından seçme şiirler okunmak suretiyle şiir zevkinin ikişafına ve şiire meraklı gençlerin gelişmesine çalışılmaktadır.

4 — Muhiti ilgilendiren folklor çalışmalarına büyük ehemmiyet verilmekdedir. Şimdiye kadar çıkarılan Ruhsatî'ye ait iki cilt esere, Serdari, Minhaci adlı halk şairlerinden sonra Darendeli Remzi de ilâve edilmiştir. Pek yakında yine bu komitemız faaliyetinden olan « Sivas Folkloru » adlı mühim bir eser daha verilmektedir. Sivas için çok mükemmel bir varlık olan bu eser, Folklor tetkiki bakımından da örneklik yapacak bir mahiyettedir.

5 — Bugüne kada yayın komitemiz tarafından çıkarılan «4 Eylûl» mecmuamız Bundan böyle bu komitemizin idaresinde daha faydalı bir şekilde neşriyatına devam edecektir.

Ar Komitesi :

1 — Bu komitemiz üç şekilde faaliyet görmektedir. Resim, Türk ve Garp müziği. . .

A : Amatörler arasında bir resim sergisi tertip etmiş; gençlerin müteaddit eserlerini Halkevi salonunda teşhirle gereken teşviki yapmıştır.

B : Garp müziği kolumuz, Keman sololarından mürekkep « 21 » konser vermek suretiyle heveskârların inkişafına hizmet etmekle beraber, halkımlzın da istifadesine çalışmıştır.

C : Türk müziği kolumuz ise, şimdiye kadar "39„ konser vermiştir. Bundanda gaye heveskârların inaişafını temin yoliyle, müzik zevkinin gelişmesine hizmettir.

2 — Her hafta muayyen günlerde konserlerini veren müzik kolumuz, temsil komitesine de gereken yardımı yapmaktadır. Günden güne inkişaf eden bu komitenin önümüz-

deki yılda daha büyük faaliyetler göstereceğinden emin olabilirsiniz. Zira zelzele münasebetiyle uzun zaman faaliyet yapamayan komitemiz çalışma hususunda ister istemez geri kalmıştır. Bununla beraber faaliyetleri şüphesizki memnuniyet vericidir.

Gösterit koMitesi :

1 — Zelzele münasebetiyle uzun müeet faaliyette bulunamıyan bu komitemiz. "Babaların günahı„ piyesile bir komedi, "Kör„ isimli, maruf piyesi muvaffakiyetle temsil etmişlerdir. Bunlardan "Kör piyesi„ Yıldızeli, Şarkışla gibi kazalarımızda da muvaffakiyetle oynanmıştır. Bu akşamda "Yalnız bir kelime„ adlı güzel bir eser oynanacaktır. Bunlardan başka " Vatan ve yahut Silistire „ adlı eserin üçüncü perdesi de Namık Kemal gününde temsil edilmiştir.

2 — Bu komitemiz hoparlor vasıtasiyle radyofonik temsillerede başmıştır. Ve ilk olarak " İzdivaç, Hanife mahkemede „ komedileri oynanmıştır.

3 — Samsun halkevi tarafından oynanan "Bir doktorun ödevi, Beyaz baykuş„ piyeslerinden halkımızın istifadesini temin ettirmiştir.

4 — Genel sekreterlik tarafından gösterilen faydalı filimlerle. Bursa dağ sporları, Yeni Türkiye ve Atatük sanat okullarının faaliyetlerini gösteren filimleri halkımıza; talebeye göstermiştir.

5 — Önümüzdeki çalışma aylarında daha büyük faaliyetleri görülecek olan bu komitemiz günden güne faaliyetlerini çoğaltmaktadır.

Halk dershaneleri ve kurslar :

1 — Bu komitemiz yalnız okur, yazar olmayan yurtdaşları okutmakla iktifa etmeyüp, muhtelif okullardaki talebenin de istifadesine çalışmaktadır. Bu maksatla, ceza evinde iki dersane açılmış 84 kişiye vesika verilmiştir. Bir buçuk ay devam eden bir fransızca, bir matematik, bir türkçe kursu açılmış, bilhassa elemede geçemeyen talebenin gelişmesine çalışılmıştır.

2 — Ayrıca bir motörcülük Kız enstitüsünde Bayanlara hizmet, devairi resmiye ve okullarda bulunan müstahdemine mahsus kurslar açılmış; bunlardan müstahdemin kursundan 57 kişiye vesika verilmiştir.

3 — İki buçuk ay devam eden keman kursundan da birçok müzik sever gençler faydalanmışlardır.

4 — Halen ceza evinde iki kursumuz olduğu gibi Fransızca, motorculuk kursları da mesailerine devam etmektedirler. Yakında orta talebesi için, tabiiye, matematik, türkçe kurslarıda yeniden açılacaktır.

5 — Seferberlik bürosu tarafından bir "Haber verme„ kursu açılmış, müdavimlarinden 70 yurtdaşa ehliyetname verilmiştir.

Kitap saray ve yayın :

1 — Zelzele münasebetiyle bu komitemizde uzun müddet faaliyette bulunamamıştır.

a : Muntazan bir okuma salonu, bol kitap ve mecmuaları vardır.

b : — Kitap sarayımızın memuru emekli öğretmenlerden olup, her kütüphanede bulunamıyacak değerde hüviyeti mazbut bir arkadaştır. Okuyucularımızın her bakımdan istifadeleri açıktır. Çünkü her sorgularına cevap alacaklarında şüphe yoktur. Esasen bir kütüphane memurundan da bundan başka meziyet aranmaz.

2 — Kütüphanemizden şimdiye kadar 4720 yurtdaş faydalanmıştır.

3 — Mevcut kitaplardan 300 tanesi İstanbula cilde gitmiştir. Eski ve yeni harflerle bir çok eserlerimiz vardır. Bilhassa okul talebesi mevcut eserlerden fazlaca faydalanmaktadır.

4 — Okuma salonumuzda, Muhtelif vilâyetlerin gazetelerindan başka, Akşam, Ulus gibi yevmi gazetelerde muntazaman okunmakradır. Bunlara her Halkevinin çıkardığı dergilerde eklenirse okuma solonumuzun ne kadar faydalı bir hale geldiği inkâr kabul etmez bir hakikattır.

5 — Şimdiye kadar her tarafta büyük bir alâka ile okunan « 4 Eylul » mecmuasını bu komitemiz çıkarmaktaydı. Bundan böyle yalnız neşriyat işleriyle uğraşacaktır. « Sivas folkloru » adını taşıyan eseri de bu komitemiz basdırmaktadır.

Sosyal Yardım Komitesi :

1 — Zelzele münasebetiyle felâkete uğrayan birçok yurtdaşlara şefkatli kucağını açan bu komitemiz evimizi bir hastane şekline soktu. Aylarca devam eden bu çalışma her bakımdan takdire şayandır.

Sosyal yardım Komitesi Başkanı
Kâmil Kitapçı

2 — Bu komitenin yardımından talebede çok faydalanmaktadır. Ortaokulda okuyan bir muhacir çocuğuna her ay muntazam maddî yardımda bulunduğu gibi, Ankaraya giden bir talebeye de palto alınmış yol parası ve harçlığı da verilerek gönderilmiştir. Yine bir başka talebeyede «20» lira yardımda bulunulmuştur.

3 — Felâhetzedelere hâlâ yardımda bulunmakta, böyle yurtdaşlara gereken alâka gösterilmektedir.

4 — Fakir hastaların ilâçları temin edildiği gibi, ceza evinde bulunan mevkuflara da gereken yardım yapılmaktadır.

5 — Şehrimizde bulunan fakir ailelerden 575 eve « 350 » şer kilo

kömür dağıtılmıştır. Tutarı bulunan «2000» lirayı şehrimizin kıymetli zenginlerinden almak suretiyle temin etmiştir.

Köycülük şebesi :

1 — Bu komitemizin asıl faaliyetini yaz ayları teşkil etmektedir. Maalesef bu aylardada el-seri elamanlarımız hava teptili maksadiyle başka yerlere gitmektedirler. Bununla beraber « Pirkinik, Kâhkik, Beypınar, Kilhıdık, İşhan, İnceağa, Çelebiler, Aydoğmuş ,Birozit, Himmetfakı, Çallı, Serpincik, » köyleri gezilmiş; köylü yurtdaşlarımıza hükûmetimizin siyasî durumu, sağlık, ziraat, nüfus mevzuları üzerinde konferanslar verilmiş, dertleri dinlenmişmiştir. Bu çalışmalara ait intibaların bir kısmı, « Sivas köylerinde bir Halkevi gezisi» başlığı altında mecmuamızda neşredilmektedir.

2 — Evimizde muayyen zamanlarda misafir köylü yurttaşlarımız için geceler tertip edilmekte, her vesiyle ile tenvirlerine çalışılmaktadır.

3 — Yine köylü yurttaşlarımızdan Hükûmette işleri olanlara her hususta yardım yapılarak, mümkin olduğu kadar işleri takip edilmektedir.

Spor komitesi :

1 — Evmizin komiteleri içerisinde en az faaliyeti görülen bu kumitemizdir. « Demir sipor, Gençlik sipor » kuluplerinin faaliyeti bütün gençleri oralara çekmektedir. Bu itibarla muntazam bir kulübümüz yoktur.

2 — Halı hazırda kayak sporlarıne devam edilmektedir. Önümizdeki çalışma aylarında geniş bir porgramla, gençliğin spor bakımından inkişafına çalışılacakdır. Zaten yapacağımız faaliyet gençliğin sıpora teşvikidir. Bunın için de her türlü vasıtaya maligiz...

İşte aziz yurttaşlarım, evmizin kısaca bir yıllık faaliyeti bundan ibarettir. Ev birimizin değil, hepimizindir. Müşterek davamızın, müşterek faaliyetini ancak bu çatı altındaki faaliyetlerimizle göstereceğiz. Sözlerime son verirken hepinizi saygıyle selâmlar. Bayramınızı kutlarım.

Halkevlerimiz

(Birinci Sayfadan Devam)

Evlerimiz bize benlik verdi, aşk verdi; bediî zevkimizi inkişaf ettirdi. İnsanlık mefhumunun en canlı manasını burada idrak ettik.

Devrinin mana ve mahiyetini, benlik ve varlığımızı, ülkü ve hayatımızın seyrini evin içinde bulduk. Türk denokrasisinin okunur ve görülür en canlı kitabı halkevleridir.

Türk evleriyle müftehiriz. Ve nesillere en kiymetli armağanımız evlerimiz alacaktır.

Kutsal emellerin çerçıvelediği evleri bir kerre daha sevgi ve saygıyla anarken; bize, bu varlığı veren Atamızın büyük ruhu karşısında minnetle eğilmeyi bir vazife biliriz.

Halkevlilere Armağanım

Hızını burdan alır devrimin gürbüz eri,
Burda geri kalmak yok, burda her baş ileri.

Bura halkın evidir, burda ruhlar kaynaşır;
Burda çarpan yürekler, yurduna sevgi taşır.

Eski, köhne, ne varsa hepsini söktük, attık;
Yepyeni ülkemizde, yepyeni ruh yarattık.

Mazi, kültür ve ülkü, gönüllere güneştir;
Burda kayıtsız, şartsız her vatandaş kardeştir.

Düşünce bir, duygu bir, ayni insan, ayni yaş
Yeni kültür buradan doğuyor yavaş yavaş.

Yolumuz aydınlıktır,
Ufuklar kara değil.
Seher yeli ılıktır,
İçimiz yara değil.

Bir ettik yazı, güzü
Bırakmak ülkümüzü,
İşitin türkümüzü,
Namemiz yara değil.

İçimizde yer tutan en büyük aşk, vatandır;
Dayandığımız kuvvet, ALTIOK'a İnandır.

Kutsal bir hava vardır bu çatının altında.
Burda çalışanların leke yoktur alnında.

Tertemiz bir istekle çıktık burdan savaşa,
Bağlandık bir ülküye, döndük gerçek kardaşa.

Elele yürüyoruz göz kırpmadan bir kere,
Benzedik bu uğurda sedler yıkan sellere.

Gelin bize uzaktan bir il gibi bakanlar,
Burda sevgi, heyecan, gelin burda her şey var.

Kurtulur bu yollara
Düşen kederden, yastan.
Sevgiyi burda ara,
Aşkını gel burda an.

Ne güzeldir yıldızlar,
Burda her yüz bahtiyar,
Ülkü gibi levent yar,
Gel seni bekler inan.

Gönlünü verme sakın, yurttan gayrı güzele,
Onu sev, onu okşa erersin her emele.

Türklük üstün bir dağdır, güneş ufkunda durur;
Türklük tarihe şeref, bize eşsiz bir gurur.

Gelin burda ATA'nın çizdiği ufka bakın,
Sıyrılın sıkıntıdan, bedbinliği bırakın.

Millî ŞEF'in ardında bakmadan bir an geri,
ALTIOK'tan fırlayıp yaracağız gökleri.

Gelin kardeşler gelin, burda birleşmek gerek;
Burda Türklük bir ülkü, milyonlar bir tek yürek.

Vehbi Cem Aşkun

Sivas Köylerinde bir Halkevi gezisi

— V —

ÇALLI

Yazan : Vehbi Cem Aşkun

Himme fakıdan sonra bir haylı eniş enip, yokuş çıktıktan sona küçük bir dereyi geçerek düz bir vadiye daldık. Karşımızda yıkık evleri kısa kavaklarıyle bir çiftlik manzarası arzeden, büyücek bir köye girdik.

Bizi muhtarın kapusu önündeki meydanlığa götürdüler. Muhtar geldi ve bize yer hazırlamağa gitti. Bu esnada Kâzım Akdeniz yine çocukları etrafımıza topladı. Her çocuk büyük bir sevinç içinde leblebi ve üzümü alarak gidiyorlar.

Bütün köylerde dikkat nazarlarımızı çeken bir hal gördük : Bir defa alan çocuk bir daha gelmiyordu. Unutupta çağırdıklarımız o l u r s a « Ben aldım » cevabiyle karşılaşıyorduk. Bu halde, özü ve sözü doğru olan Türk köylüsünün Atadan gelme bariz bir hususiyetidir.

Yemeklerimizi ortaya koyduk köylülerle konuşa konuşa ve beraber yedik . . .

Bilâhare Necip Erdem ve Kâzım Akdeniz konfranslarını verdiler. Derhal hareket ettik . . .

Yolumuz bir dereyi takibediyordu. Bu tecrübeli arabacımızın ifadesine göre kese bir yolmuş, hakikaten bir haylı yaya dağ, depe aştıktan sonra 4 - 5 evden mürekkep bir çiftlik önünde durduk. Vaktiyle bir zenginin çiftliği olan bu yer şimdi küçük bir köy manzarası arzediyordu. Adı « Çöken çiftliği » muhakkakki bir müddet sonra burası da bir köy olacaktır . . .

İşte bu küçük çiftliğin karşısındaki tepenin üzerinde, ağaçların altında biraz dinlenip, çeşmesinden su içtikten sonra yine dereyi takiben yolumuza devam ettik. Haylı gittikten sonra birdenbire Klzılırmak önümüze çıktı. Karşımızda Çimanto Fabrikası güzel ve modern evleriyle yeni bir şehir hissini veriyordu. Kızılırmak sahilini takiben uzaktan görünen Serpincik köyünün yolunu tuttuk.

VI

Serpincik

Şehir tertibi birkaç evin bulunuşu bu köyün manzarasını haylı değiştirmiştir. Daha evel gördüğümüz

köylerin hiç birisi bu köy kadar manzaralı değildir. Uzaktan Sivas'ın bir mahallesi gibi görünen bu köy kiremitli damlariyle bir şehirden çok farksızdı . . .

Arabamız muhtarın kapusu önünde durdu. Bizi karşılayan muhtar diğer köylerin muhtarlarına benzemiyordu. Giyinişi tam bir şehirliyi andıran bu adamın evi de şehirliydi. köylüyle görüşmek üzre girdiğimiz odasının duvarlarında birçok resimler vardı. Sergi çok düzgün, oda da temizdi . . .

Muhtar, köylünün bir kısmı şehirde, bir kısmı da yazıda yabanda ne söylüyecekseniz ben akşam onlara söylerim dedi.

Bu esnada bir de ihtiyar peyda oldu. Selâm verdi ve sedirin bir tarafına oturdu. Bu da giyiniş itibariyle bir şehirliden farksızdı.

Kâzım Akdeniz, köyün çocuklarını istedi. Onlara üzüm leblebi vereceğimizi söyledi. Bunada : siz vereceğinizi şu masanın üzerine koyun ben dağıtırım dedi. Bunun üzerine Arkadaşımız bir mıktar üzüm ve leblebiden dediği yere koydu. Bu hali sedire bir dizini dikerek oturmakta bulunan muhtar seyrettikten sonra, yeni gelen adamı göstererek : Bu da heyettendir. Onada verin. O da köyün yukarısındaki çocuklara dağıtsın dedi . .

Adam derhal arkadaşımızdan aldığı leblebi ve üzümü gülümseyerek ceplerine yerleştirdi . .

Bu çök şoğuk muhtarın evinde daha fazla kalamadık. Çünki vakıt akşamdı Sivas'a güneş batmadan yetişmek lâzımdı. Zira bozuk düzen yollarda ine, bine fazlasiyle yorulmuştuk.

Şehire yakın köylerin samimiyetten uzaklığına en canlı misalı bu Serpincik teşkil ediyordu. Kendilerine faydalı olmaktan başka maksadı olmayan üç fikir adamına gösterilen bu soğukluk doğrudan doğruya muhtarın şahsına inhisar etmektendir. Bunda köylünün bir günahı yoktur. Çünkü Türk köylüsü müsafir perverdir . .

Netice :

Köylünün en büyük derdi, arazi vaziyetinin darlığıdır. Bu da Şüphesiz ki büyük bir iştir. Ancak büyük Millet meclisi halleder. Halı hazır dünya durumu karşısında şimdilik meclisimizin de bununla meşgul olmasına imkân yoktur. Yalnız ilk fırsatta bu iş muhakkak halledilmelidir. Aksi taktirde nüfusu her yıl büyük mikyasta artan köylümüzün arazi durumu gün geçtikçe ehemmiyet kesbedecektir. Her halde köylerimizin yeniden tanzimi icabetmektedir. Bir yandaki fazla nüfusun, diğer arazisi geniş, nüfusu az yerlere nakli zarurî görülmektedir. . .

Köylümüz Hükûmetinden ve onun yüksek idaresinden çok memnundur.

SON

Halkevi

Bu bir evki : temelini Büyük Ata atmıştır.
Bu bir evki : çatısını İnönümüz çatmıştır.
Bu bir evki : Harçlarını Kültürcülük katmıştır.
Bu bir evki : yarattığı zevki gençlik tatmıştır

Bu bir evki : köşesinde Türk ocağı yanıyor.
Bu bir evki : Gençlik bunu (Türk Kâbesi) sanıyor.
Sanma değil buna içten inanıyor ? kanıyor
Bu bir evki : Türklük bunu saygı ile anıyor.

Bu bir evki : Türk birliği, bütünlüğü burada;
Türk köylüsü, Şehirlisi toplanır bir arada;
sınıf farkı tanımayız, hepimiz bir sırada;
Hep beraber dayanırız. Yokluğa da vara da

Evimizde bütün hedef bir noktada birleşir,
Dil birliği, hars birliği, fikirlerde yerleşir.
Sporculuk hızlanarak Türk gençliği erleşir,
Güzel sanat revaç bulur hurafeler körleşir.

İlerleme yükselmedir Evimizin amacı,
Gerilerde gözümüz yok hep görürüz yamacı,
Kütüphane, dersaneler bilmezliğin ilâcı,
Kapu açık buyurunuz istemeyiz aracı.

İ. Rüştü Altıok

NURULLAH ATAÇ ÜSTADIMIZ

Sivas Halkevinde

Behram Altay

Yazıları ile tanıdığımız, üstat Nurullah Ataç'ı yakından gördük.

Üstadın kendine has bir giyinişi var.. Omuzdan, göğüse akan; adeta sarkan bir ceket.. Ellerine mesnet olan cepler, tevazuun miyarımış gibi, yere bakar.. Pantolon paçadan bele doğru genişler...

Üstat gözlüksüz kalamaz, iri ve zeki gözlerini daima gözlükle örter. Kendisi genç midir. Hayır; ihtiyar mıdır, hayır; olğun bir yaşın çerçivesi içindedir. Yüzünde beliren kırışıklıklar, ihtiyarlıktan değil, hafızaya verilen yükün ağırlığından olsa gerek . . .

Üstadın hafızası okadar mahmulki edebiyat tarihimizi, vaka halinde değil, şiiri evet Türk şiirini, devirleriyle, metinleriyle, sanatkârlariyle diksiyoner kelimleriyle onun kafasında erimiştir. Türk edebiyatının hakikî bir bilginidir. Bu yüksek bilginin yanında frenk edebiyatı da sıkşınca Üstad yükünü taşıyamaz hale gelmiştir. Bunun için göğüsün öne, sırtın arkaya çıkışı bir muvazenesizlik meydana getirmiştir.

Üstat orta boyludur, şişman değildir, zayıf ta değildir. Bel kemiğinin enseden ve belden bükülüşü dimağın ağırlığından ileri gelmiştir.

Mideyi yormamak için, yemeği az yiyen Üstadın her nedense dişleri yerinden oynamıştır, hatta üstadı terkeden dişlerin yori en kıymetli âsarın güzelliğini kaybeden parçaları gibi insanı düşündürüyor ve acındırıyor.

Üstat söze başlarken, dinliyenleri gözlüğünün arasından süzer. Başlanğıç çok mütevazidir, okadar ki üstadı en üst sempati ile kucaklarsınız amma, bu çok sürmez, üstat keskin bir hicviyecidir. Yüksetltiğini şiirin, sanatın ilâhî âlemine ulaştırır. Batırdığını da edebiyat tarihinin içinden silker, atar, atmakla da kalmaz. Onu, tekmeler, ezer, batırır gömer.

Üstat divan edebiyatının, bilhassa aruzun meclubudur. Şiirde mana arayanların düşmanıdır. Üstat şiiri şiirden çıkarır, ahengin içine dalar, kaybolur.

Üstat için Fuzulî Türk edebiyatının başında gelir. Bakî, bir mihverdir, Galip en büyük üstattır. Bu büyük Türk sanatkârlarını, efendi, unvaniyle yadeder. Bu efendiler şiirin sanatın estetiğin de efendisidir. Bilhassa aşk, vadisinde enginlere dalan bu sanatkârlar, üstadı vecde getirmiştir.

Tanzimat edebiyatı, edebiyatı cedide araya girmiş silik bir gölgedir.

Üştat yeni emekliyen heveskâr, şairleri de sever. Bu sevgisi, ideâldir. İstikbale bakan üstat, bu günün genç neslinde yüksek kabiliyetler sezmektedir

Şiirin ve vuzuhun üstadane tarifi

(Devamı Onaltıncı Sayfada)

Yeni Neşriyat :

GÖNÜL ÇIRPINIŞLARI
Rıza Beşer

BİR GENCİN ŞİİRLERİ

Yazan : Ahmet Yılmaz

Anadolu gençliğinin fikir ve sanat hareketleri beni çok sevindiriyor. Eksik olmasınlar. Onlarda bizi unutmuyorlar. Her türlü hareketlerinden haberdar ediyorlar..

Elime bir gencin yeni bir şiir mecmuası geçti. "Gönül Çırpınışları» adını taşıyan bu eserin sahibi "Rıza Beşer„ dir.

48 sayfayı dolduran "27„ şiir var. Arapkir'in bu körpe şairi parlak bir istikbal vadediyor. Hemen bu yaşta bu kadar vezne ve kafiyeye kâkim genç pek azdır :

Bir bulut dolaşır aheste, mazlum,
Gönlüm gibi bugün akşam da mağmum.
Hazin bir çığlıkla dolar da ruhum,
Eserken vadiden akşam rüzgârı.

Yıldızlar öpüşür suda bu akşam,
Şu hasta gönlüme bir çare bulsam,
Mecnunum dağlarda Leylâmla kalsam,
Dinermi gönlümün bu ahuzarı.

Yeni tarz şiirleri de fena değil :

Odamda, bir gelin
Görür gibi
Hayalini görüyorum :
Avuçlarımda elin
Bu gelinin sahibi
İşte benim, diyorum.

Bir başka parçası :

Acıyı, elemi yüzümde oku,
Aşkın dezgâhında, gel neşe doku,
u dertli sineme bir gamze oku,
Esirgeme güzel, vur bazı bazı.

Henüz çok basit fakat samimî bir duyuş ve deyişe malik bulunan bu gence az yazıp, çok okumak tavsiyesinde bulunmakla beraber, yüksek bir kabiliyete de sahip bulunduğunu söyliye bilirim.

Aceleye lüzum yok. Bence bu delikanlı kitaptan evel dergilerde yazsaydı daha iyi olurdu. Hem inkişafına, hem de imzasının tanınmasına yol açardı...

Şiir, yalnız duymak değildir. Kültür de ister. (İlimsiz) şiir (Füzulî'nin) dediği gibi, esası yok duvara benzer. çabuk yıkılır. Onun için Arapkirli şairin çok çalışması lâzımdır. Emeğinin boşa gitmiyeceğini söylemekle zannederim ki en büyük teşviki yapmış bulunuyorum. İstanbul matbuatında görülen gençlerin çoğundan yüksek olan (Rıza Beşer'e) başarılar dilerken; parlak kabiliyetini süistimâl etmemesini hatırlatırız. zira dalından vakıtsız koparılan bir meyva, (cinsi ne olursa olsun) olğunluk çağının lezzetini veremez. Bununla beraber (gönül çarpıntılarını) içli bir gönlün sıcak ifadesi olduğu için çok sevdim. Elinize geçerse mutlak okuyun...

Hakevlerinin Yıldönümü

Halkevlerinin yıldönümü münasebetiyle evmizde çok güzel bir tören yapılmıştır : Başvekilimizin ve Nafi Atıf Kansu'nun nutuklarını müteakip Halkevi Reisimiz Avukat Ahmet Göze, evimizin bir yıllık çalışmalarını izah etmişlerdir. Bu izahtan sonra Vehbi Cem Aşkun o güne ait bir şiirlerini okuduktan sonra, Halkevleri müfettişi, M. Ali Çamlıbel, Halkevlerinin gayesini belirten güzel bir söylevde buluumuşlardır. Bunlardan Halkevi reisimizin nutuklariyle, Vehbi Cem'in şiiri bu sayımıza konmuştur.

Bu sözlerden sonra da Ar komitemizin müzik kolu güzel bir konser vermişler, akşam da halka temsil komitesi tarafından « Kör » piyesi oynanmıştır.

Nurullah Ataç'ın Konferansı

C. H. P. Adına bir konferans vermek üzre şehrimize gelen muallim ve muharrir Nurullah Ataç, Füzulî'den bugüne kadar Türk şiiri hakkında çok alakayla dinlenen bir konferans vermişlerdir. Konferans gününün akşamı da şereflerine bir aile toplantısı yapılmış, şiirler okunmuş, konser verilmiş; bu suretle çok neşeli bir gece geçirilmiştir.

Ankaraya giden Halaycılarımız

Ankara Halkevinin daveti üzerine, Ankaraya gönderilen halaycılarımız, vazifelerini çok güzel yaparak dönmüşlerdir.

Büyük bir muvaffakiyetle Sivasımızın millî oyunlarını Ankaralılar gösteren arkadaşlarımızı tebrik ederiz . . .

Sivas Halkevlerinde

(Ondördüncü Sayfadan devam)

bizim için en yüksek malumat kaynağı oldu, bilhassa bu bakımdan üstada minnettarız.

Üstadın iki gün aramızda kalması bize Türk şiirinin iksirini kadeh, kadeh içirdi; Türk edebiyatı mefhumunı tam manasiyle dimağlarımıza yerleştirdi.

Üstadın içtihat ve kanaatlarına hürmetkârız, her kanat ve fikre; hürmetkâr olduğumuz gibi.

Sivas Folkloru

Sivas Folklorunu dolduran bilgilerin neden ibaret olduğu hakkında bir fikir vermek için kitabın içindekilerini aynen yazıyoruz.

İÇİNDEKİLER